

TALEPAPIR

Miljøministeren

”Det talte ord gælder”

Spørgsmål

Samrådsspørgsmål G

Vil ministeren oplyse, hvorvidt der er fortilfælde, hvor erhvervslivet retssikkerhedsmæssigt stilles så ringe, som det er tilfældet med L164, hvor landmænd ikke kan få oplyst, hvordan de konkret vil blive berørt af et driftsmæssigt forbud, som træder i kraft om to år, og som potentielt kan være så indgribende, at landmanden risikerer at gå konkurs, hvis han ikke får erstatning eller dispensation? Konsekvensen af den lange indfasningsperiode, hvor landmanden ikke kan få oplyst, hvilke konsekvenser lovforslaget får for ham, er, at det kan blive vanskeligt at finde finansiering til driften allerede fra det tidspunkt, hvor lovforslaget bliver vedtaget.

Samrådsspørgsmål H

Vil ministeren oplyse, om der er fortilfælde, hvor berørte borgere får - eller kan anmode om at få – en forhåndsvurdering af, hvordan en given regulering vil ramme dem konkret? Er ministeren enig i, at en lodsejer med en forhåndsvurdering af, hvilke konsekvenser lovforslaget får for ham, vil stå i en mere afklaret situation, hvilket retssikkerhedsmæssigt er bedre?

Samrådsspørgsmål I

Vil ministeren oplyse, hvorvidt ministeren mener, at det retssikkerhedsmæssigt er en rimelig situation,

regeringen sætter landbrugserhvervet i, når regeringen med lovforslaget i en indfasningsperiode på 2 år lader lodsejere svæve i uvished om, hvorvidt deres landbrug fremover vil være rentabelt?

Svar

Tak for spørgsmålene, som jeg vil besvare samlet i det følgende.

Vi står i en biodiversitetskrise, hvor arter uddør hurtigere end før set i menneskets historie. Grunden til det er enkel – vi mennesker udnytter langt det meste af jordens areal til os selv.

FN's Naturpanel (IPBES) vurderer, at menneskets arealanvendelse – primært til landbrug, skovbrug og byer – er hovedårsagen til, at arterne går tilbage på land. Der er simpelthen ikke nok plads til naturen. Det skal vi gøre noget ved.

Derfor har regeringen foreslået, at der skabes mere plads til naturen ved at indføre et forbud mod sprøjtning, gødskning og omlægning af § 3-beskyttede arealer.

Alligevel sidder vi nu her i tredje samråd og skal drøfte, om det nu også er rimeligt. Det synes jeg er ærgerligt. Jeg er ked af, at blå blok ikke i højere grad har fået øjnene op for, at der er folkelig vilje til, at vi rent faktisk begynder at gøre noget ved biodiversitetskrisen.

Regeringen finder det rimeligt at gennemføre forbuddet som erstatningsfri regulering.

I vurderingen af muligheden for at indføre en generel regulering erstatningsfrit lægges der efter retspraksis vægt på blandt andet følgende kriterier:

1) indgrebets formål – her kan hensynet til natur og miljø være ganske tungtvejende.

2) i hvilken grad indgrebet er generelt eller konkret, om det rammer mange eller få. Med dette lovforslag indføres der et generelt forbud, der rammer mange bedrifter – cirka 9.000.

3) indgrebets intensitet - som i dette tilfælde i almindelighed vil være begrænset, da arealerne fortsat vil kunne udnyttes efter forbuddet. Enkelte lodsejere kan dog blive ramt atypisk hårdt.

I øvrigt gælder det som udgangspunkt, at der ikke følger erstatning eller kompensation med, når der i Danmark indføres generelle regler med krav til virksomheder, der skal begrænse forurening og miljøbelastning. Det gælder eksempelvis regler om affaldshåndtering, som jeg redegjorde for i sidste samråd.

Erstatningsfri regulering er også udgangspunktet for miljøzoner. Det er generelle regler uden tilhørende erstatning eller kompensation, men med mulighed for at få midlertidig dispensation i særlige tilfælde -

og efter Miljøstyrelsens konkrete vurdering. Der skal gives dispensation i tilfælde, hvor køretøjsejeren bliver atypisk hårdt ramt økonomisk.

For at give de berørte køretøjsejere passende tid til at indrette sig på de nye miljøzonekrav, er der i reglerne en 12 måneders indfasningsperiode.

Naturbeskyttelseslovens § 3 beskytter en række naturområder mod tilstandsændringer. Der vil ofte være en ekstensiv landbrugsdrift på § 3-beskyttede arealer i form af afgræsning eller høslæt. Og i nogle tilfælde kan der også være en lovlig drift med sprøjtning, gødskning og omlægning.

De arealer, der kan have en lovlig drift med sprøjtning, gødskning og omlægning, er ferske enge og strandenge. Engene ligger oftest på lavtliggende og fugtige arealer, typisk i ådale, omkring søer og moser eller ved kysten. Det er altså ikke god landbrugsjord i intensiv drift dette forbud rammer - det er ekstensivt drevne naturarealer.

Almindelige dyrkede marker og kulturgræsmarker, som omlægges hyppigere end en gang hvert 7.-10. år, er ikke § 3-beskyttede ferske enge.

Den sprøjtning, gødskning og omlægning, der lovligt kan finde sted på et § 3-beskyttet areal er - allerede som reglerne er i dag - begrænset. Og driften der karakteriserer enge - nemlig græsning og høslæt - kan fortsætte efter forbuddet, selvom udbyttet vil

være lavere. Derfor har lovforslaget også begrænsede økonomiske konsekvenser for landbruget.

Lovforslaget foreslås at træde i kraft om 2 år. Det er på sin vis ærgerligt, at vi skal vente yderligere 2 år, før naturen igen kan begynde at gå frem på arealerne. Hvis blå blok ikke havde rullet loven fra 2015 om forbud mod sprøjtning og gødskning af § 3 arealer tilbage, havde naturen på arealerne allerede i dag været bedre.

Når lovforslaget indeholder en 2-årig indfasning, er det for at give landbruget en rimelig tid til at indstille sig på de nye regler. De 2 år skal på den enkelte bedrift bruges til at finde ud af, hvordan driften mest hensigtsmæssigt indrettes efter de nye regler. Det er hver enkelt landmand bedst til at vurdere.

Som nævnt på første og andet samråd - hvis forbuddet måtte vise sig at have karakter af ekspropriation for konkrete bedrifter, kan der enten udbetales fuld erstatning eller dispenseres fra forbuddet. Det vil bero på en samlet konkret vurdering i det enkelte tilfælde, om forbuddet rammer så atypisk hårdt, at det har karakter af ekspropriation.

Der vil ikke være grundlag for at træffe beslutning om eventuel erstatning eller dispensation fra forbuddet, før reglerne er trådt i kraft.

Der kan i anden regulering være adgang til, at der kan tages stilling til vilkår om eksempelvis dispensation eller kompensation for berørte borgere eller virksomheder, inden nye regler træder i kraft.

Men i dette lovforslag er det kun muligt at få dispensation eller erstatning, hvis man bliver ekspropriativt hårdt ramt.

Jeg synes, at den 2-årige indfasning er med til at skabe en god balance i lovforslaget, så vi får sikret naturværdierne på de § 3-beskyttede arealer, og samtidig giver landmændene tid til at omstille sig til de nye regler.

Det ser vi tydeligvis forskelligt på i rød og blå blok. For os er det vigtigt, at vi tager biodiversitetskrisen alvorligt og handler nu.

Når reglerne træder i kraft vil der skabes bedre levesteder til gavn for fugle, insekter og planter på ca. 37.000 ha ferske enge og strandenge.

Når sprøjtning, gødskning og omlægning ophører, bliver der mere plads til naturen på arealerne. Der vil gradvist komme flere og flere arter på arealerne, fordi de vil få bedre livsbetingelser. Derved forøges naturværdierne på arealerne.

Som jeg har nævnt tidligere, så er det ikke kun Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering. Det er også vurderingen fra Århus Universitet.

Og det er også vurderingen fra 14 grønne organisationer, der med fælles stemme har udtalt, at forbuddet indiskutabelt er en vigtig håndsækning til den trængte natur i det åbne land.

Jeg anerkender, at der er stor politisk uenighed om dette lovforslag. Men regeringen står, hvor vi hele tiden har stået. Vi vil gennemføre et forbud mod sprøjtning, gødsækning og omlægning, der er et vigtigt skridt i retning mod at forbedre naturværdierne på vores § 3-beskyttede arealer.